

Vyučovací předmět:	Výchova k občanství
Období – ročník:	3. období – 8. ročník
Učební texty:	Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 6 (Fraus) Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 7 (Fraus) Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 8 (Fraus) Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 9 (Fraus) Volba povolání (Hněvín, Most) – pracovní listy Dětská práva – Víím, co smím? (Nadace Naše dítě 2002) Práva jsou pro všechny (Nadace Naše dítě 2003)

Očekávané výstupy předmětu

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** – obor **Výchova k občanství**

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

1. *objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání*
2. *rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu*
3. *kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí*
4. *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem*
5. *objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám*
6. *rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti*

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

7. *objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života*
8. *posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek*
9. *rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí,*
10. *popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru*

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

11. *rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady*
12. *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti*
13. *na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení*
14. *vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít*
15. *uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu*
16. *na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz*
17. *rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, ze státního rozpočtu*

STÁT A PRÁVO

18. *rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky*
19. *rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu*
20. *objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů*
21. *vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů*
22. *přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod,*

23. *objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství*
24. *uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci*
25. *dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování*
26. *rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů*
27. *rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady*
28. *diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání*

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

29. *popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování*
30. *uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva*
31. *objasní souvislosti globálních a lokálních problémů*

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

SVĚT PRÁCE

32. *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí*
33. *posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy*
34. *využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání*
35. *prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce*

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- *přípravě mladého člověka pro život v moderní společnosti;*
- *formování postojů k hodnotám;*
- *poznání, že bohatství je duchovní a materiální, pochopení obsahu pojmu bohatství;*
- *seznámení se s úlohou státu při tvorbě a ochraně majetkových hodnot;*

- seznámení se zásadami hospodárnosti;
- dodržování přiměřeného hospodaření s penězi a se svým i svěřeným majetkem;
- seznámení se s možností dávek a příspěvků ze státního rozpočtu;
- pochopení funkce a návaznosti výroby, obchodu a služeb;
- přípravě mladého člověka pro život v moderní demokratické společnosti;
- výchově k občanství;
- výchově k občanským postojům;
- získání použitelných poznatků z oblasti sebepoznávání, rozhodování, plánování vlastní budoucnosti,
- práce s informacemi, orientace v možnostech volby vhodného povolání a ve způsobech překonávání neúspěchů;
- získávání pro život významných dovedností spojených s realistickým sebepoznáním, správným rozhodováním, mezilidskou komunikací a kooperací v situacích souvisejících s volbou povolání a vstupem do zaměstnání;
- osvojení základních prvků, technik a strategií metody akčního plánování, učení se je v praxi používat a dokázat akční plánování využívat při rozhodování o volbě budoucí profesní orientace a výběru vhodného povolání;
- uvědomění si podstatného podílu vlastní odpovědnosti při rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření a o výběru vhodného povolání, jakož i za důsledky jiných závažných životních rozhodnutí;
- pochopení souvislosti mezi požadavky na výkon vybraného povolání a svými reálnými osobními předpoklady, schopnostmi a možnostmi.

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				září - prosinec

<p>OVO 11: rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>OVO 12: sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>OVO 13: na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>OVO 14: vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí</p> <p>OVO 15: uvede a porovná nejobvyklejší způsoby</p>	<p>-porozumí pojmu rodinný rozpočet (úloha peněz a majetku v životě člověka, materiální funkce rodiny, žebříček hodnot, místo majetku mezi životními hodnotami)</p> <p>- porozumí pojmům potřeby, přání, statky, služby, směna</p> <p>-porozumí pojmům vlastnictví, majetek (význam majetku pro život, způsoby získávání, dobré hospodaření s různými druhy majetku, příčiny poškozování veřejného majetku)</p> <p>- porozumí pojmu životní úroveň, životní styl a konzumní společnost (ujasní si vztah k penězům a majetku)</p> <p>-jednoduše vysvětlí pojem ekonomika, funkci státu v ekonomice</p> <p>- jednoduše vysvětlí co je státní rozpočet a z čeho se skládá (zdroje příjmů a výdaje státu)</p> <p>-popíše základní funkce a principy dělby práce, vysvětlí význam (důležitost spolupráce, důsledky přílišné specializace))</p>	<p>Majetek, vlastnictví Formy vlastnictví. Hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana. Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví.</p> <p>Peníze Formy placení.</p> <p>Hospodaření Rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing. Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti. Význam daní.</p> <p>Banky a jejich služby Aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro</p>	<p>EV 4: Vztah člověka k prostředí: nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi)</p> <p>VMS 2: Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa</p>	<p>Občanská výchova 6 (Fraus)Rodinný život</p> <p>Občanská výchova 7 (Fraus), Majetek v našem životě</p> <p>Občanská výchova 8 Fraus Hospodaření</p> <p>Občanská výchova 9 (Fraus), Hospodaření</p>
---	---	---	--	---

<p><i>nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</i></p> <p>OVO16: <i>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny</i></p> <p>OVO 17: <i>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, ze státního rozpočtu</i></p>	<p>- <i>uvědomí si a respektuje autorská práva, možné následky jejich porušení</i></p> <p>-<i>uvede příklady lidí, kteří potřebují pomoc státu (způsob pomoci státu, funkce pojištění, sociální pojištění)</i></p> <p>-<i>uvede příklady služeb, které banky poskytují</i></p> <p>- <i>orientuje se v síti obchodů a služeb v obci</i></p> <p>- <i>rozliší výrobní a nevýrobní odvětví</i></p> <p>- <i>porozumí pojmům trh, nabídka a poptávka (jednoduše vysvětlí fungování trhu zboží a práce)</i></p>	<p>investování a pro získávání prostředků.</p> <p>Principy tržního hospodářství</p> <p>Nabídka, poptávka, trh. Tvorba ceny, inflace. Podstata fungování trhu.</p>		
VOLBA POVOLÁNÍ				leden - červen
<p>OVO 32 (Svět práce): <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</i></p>	<p>- <i>vyjádří svoji představu o vlastní budoucnosti, stručně charakterizuje své nejbližší životní cíle a plány</i></p> <p>- <i>charakterizuje své nejdůležitější osobnostní kvality, rozpoznává své silné</i></p>	<p>Životní perspektivy Životní cíle a plány. Adaptace na životní změny.</p> <p>Akční plánování Plánování v životě člověka.</p>	<p>OSV I: Rozvoj schopností poznávání: <i>cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium</i></p>	<p>Občanská výchova 9 (Fraus), Životní perspektivy</p> <p>Volba povolání (Hněvín, Most, 2002) – pracovní listy</p>

<p>OVO 33 (Svět práce): posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</p> <p>OVO 34 (Svět práce): využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</p> <p>OVO 35 (Svět práce): prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p><i>a slabé stránky, své přednosti, omezení a předpoklady pro různé činnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - na příkladech vyloží, které okolnosti a podmínky jsou rozhodující pro volbu vhodné profese - zdůvodní, jaký význam má zodpovědná volba povolání pro vlastní život - aktivně se zúčastní schůzky se zástupci středních škol a učilišť - uvede, které dovednosti, schopnosti a osobní vlastnosti jsou nezbytné pro úspěšné uplatnění v daném povolání - porovná požadavky na výkon různých povolání se svými reálnými předpoklady - orientuje se v aktuální nabídce škol, učilišť a volných pracovních míst a v poptávce po vybraném povolání na místním a regionálním trhu práce - samostatně vyhledává potřebné informace pro svoji profesní volbu - vyplňuje tiskopisy, formuláře a osobní dotazníky - sestaví svůj vlastní životopis - orientuje se v mapách povolání, schématech, tabulkách, grafech, čerpá 	<p>Osobní plánování - osobní cíle, průběžné hodnocení.</p> <p>Možnosti absolventa základní školy Přehled o nabídkách profesní přípravy, vzdělávání. Místní možnosti a příležitosti. Charakteristiky povolání. Vyhledávání informací na internetu.</p>	<p>OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje učení; zdravé a vyrovnané sebepojetí</p> <p>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení</p> <p>OSV 8: Komunikace: řeč těla; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)</p>	<p>průběžně během roku Exkurze na ÚP.</p> <p>Valenta, M.: Občanská výchova pro 8. ročník (Člověk a předpoklady zapojení do lidské spolupráce) Občanská výchova pro 9. ročník, Dudák, SPN (Když budu chtít, může ze mě být třeba mistr světa... aneb Příprava k volbě povolání) Občanská výchova pro 8. ročník, Dudák, SPN (Bez práce nejsou koláče aneb pracovní život)</p>
--	--	--	--	--

	<p><i>z nich významné informace a ty využívá pro svoji profesní volbu</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- vysvětlí, co všechno by měl vědět mladý člověk, který se chce ucházet o zaměstnání, popíše, jak by si měl při té příležitosti počínat a jak se chovat</i><i>- uvede místo pracovního úřadu v místě bydliště (blízké obci) a na příkladech jejich činnosti vysvětlí, jaké problémy člověku pomáhají řešit</i><i>- vyjádří své představy o vlastní profesní dráze</i>			
--	--	--	--	--